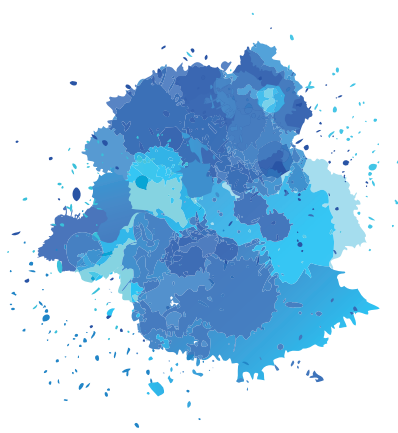

BRULOCAFICHES – GEMEENTEBELASTINGEN EN -RETRIBUTIES

BEROEP TEGEN HET GEMEENTELIJK BELASTINGREGLEMENT

IN HET KORT

Krachtens de fiscale autonomie, die vastgelegd is in de artikelen 170, §4, 162 en 41 van de Grondwet, keurt de gemeenteraad de belastingreglementen goed.

Deze rechtshandelingen worden vaak betwist voor verschillende jurisdicties:

- Als administratieve rechtshandeling wordt het reglement betwist voor de Raad van State als natuurlijke administratieve rechter.
- Diezelfde reglementaire tekst en de individuele rechtshandelingen die eruit voortvloeien (fiscale bijdragen jaarlijks ingekohierd overeenkomstig het reglement) kunnen ook betwist worden voor de gerechtelijke rechter.
- Alvorens naar de rechtbank te stappen moet de burger echter een bezwaarschrift indienen. Het onderzoek van dat bezwaarschrift valt onder de bevoegdheid van het college van burgemeester en schepenen, dat optreedt als 'administratieve filter'.

WETTELIJKE BASIS

- Ordonnantie van 3 april 2014 betreffende de vestiging, de invordering en de geschillen inzake gemeentebelastingen
- Ordonnantie van 12 februari 2015 tot wijziging van de ordonnantie van 3 april 2014 betreffende de vestiging, de invordering en de geschillen inzake gemeente-belastingen
- Koninklijk besluit van 12 april 1999 tot bepaling van de procedure voor de gouverneur of voor het college van burgemeester en schepenen inzake bezwaarschrift tegen een provincie- of gemeentebelasting
- Gerechtelijk Wetboek – art. 1385*decies*, art. 1385*undecies* & 1034
- Gecoördineerde wetten op de Raad van State

TOELICHTING

1. BEZWAAR TEGEN HET BELASTINGREGLEMENT VOOR DE RAAD VAN STATE

1.1. Formaliteiten

Een beroep tot nietigverklaring tegen het gemeentelijk belastingreglement kan ingediend worden voor de Raad van State (de vordering tot nietigverklaring kan ook gekoppeld worden aan een beroep tot schorsing in afwachting van de nietigverklaring).

De eiser moet er belang bij hebben het beroep in te stellen, m.a.w. het reglement moet de persoon die de zaak bij het administratief rechtscollege aanhangig wil maken, schade berokkenen.

De procedure (tot nietigverklaring of tot schorsing) wordt ingediend bij verzoekschrift. Dat laatste moet aangetekend verzonden worden, samen met de rechtshandeling die het voorwerp uitmaakt van het beroep (in dit geval het gemeentelijk belastingreglement). De procedure wordt gericht tegen de administratieve rechtshandeling zelf.

1.2. Termijn voor de indiening van het beroep

Het verzoekschrift moet verzonden worden binnen de 60 dagen berekend “van dag tot dag”. De termijn begint te lopen vanaf de bekendmaking via aanplakking van het betwiste belastingreglement.

1.3. Verloop van de procedure (in het kort)

Na de betekening van het verzoekschrift aan de tegenpartij (de gemeente) volgt de uitwisseling van de memories van de partijen. Daarna stelt de auditeur een verslag op (dat doorgaans gevolgd wordt door de Raad van State). Daarna volgen de laatste memories en de hoorzitting voor het hoogste administratief rechtscollege.

1.4. Effecten van de vordering

Schorsing

Het reglement blijft deel uitmaken van het rechtsverkeer. Enkel de onmiddellijke gevolgen worden geschorst. De gevolgen in het verleden blijven behouden: de belastingen die ingekohierd werden vóór het schorsingsarrest uitgevaardigd door de Raad van State worden niet getroffen.

Nietigverklaring

Het arrest van de Raad van State heeft absolute kracht van gewijsde. Geen enkele andere vorm van betwisting is mogelijk. Het belastingreglement verdwijnt met terugwerkende kracht uit het rechtsverkeer. De beslissing is van toepassing op iedereen.

2. HET BEZWAAR – VERPLICHT ADMINISTRATIEF BEROEP

2.1. Modaliteiten voor de indiening

1. Beslissingsorgaan

Het bezwaar wordt ingediend voor het college van burgemeester en schepenen. Dat laatste oordeelt als administratieve overheid en niet als jurisdictioneel orgaan.¹ Het beroep ingediend door de belastingplichtige vormt een wettelijk georganiseerd administratief beroep. Dat betekent dat de belastingplichtige verplicht is het uit te oefenen (en dus het bezwaar in te dienen) op straffe van onontvankelijkheid van zijn actie voor de gerechtelijke rechter.

2. Waarop heeft het bezwaar betrekking?

Het bezwaar heeft betrekking op de belasting, een verhoging van de belasting of de eventuele boete vastgelegd in het belastingreglement.

3. Indieningstermijn

- Kohierbelasting

De termijn voor de indiening van het bezwaar is 3 maanden, te rekenen vanaf de 3^e werkdag volgend op de verzending van het aanslagbiljet.

- Ambtshalve belasting

De termijn voor de indiening van het bezwaar is 3 maanden, te rekenen vanaf de 3^e werkdag volgend op de datum van de betekening van de belasting.

- Contantbelasting

De termijn is dezelfde, maar de 3 maanden plus 3 dagen moeten gerekend worden vanaf de contante inning van de belasting.

De termijn voor de indiening van de klacht is vastgelegd op straffe van verval.

Op dat vlak heeft het Grondwettelijk Hof de volgende uitspraak gedaan:

“(...) de keuze van de datum van verzending van het aanslagbiljet als aanvangspunt van de beroepstermijn beperkt evenwel het recht van verdediging van de

1 I.v.m. de controverse of het college een administratief of jurisdictioneel orgaan is: zie Luik, 8 februari 2002, *F.J.F.*, n° 2002/120.

geadresseerden op onevenredige wijze, doordat die termijnen beginnen te lopen op een ogenblik dat zij nog geen kennis kunnen hebben van de inhoud van het aanslagbiljet.

De doelstelling om rechtsonzekerheid te vermijden zou (...) kunnen worden bereikt indien de termijn zou ingaan op de dag waarop de geadresseerde (...) kennis ervan heeft kunnen nemen, d.w.z. de 3^e werkdag die volgt op die waarop het aanslagbiljet aan de postdiensten overhandigd werd, tenzij de geadresseerde het tegendeel bewijst.

In zoverre (...) de beroepstermijn begint te lopen op de datum van afgifte ter post van het aanslagbiljet (...), beperkt zij op onevenredige wijze de rechten van verdediging van de heffingsplichtige.²

De gemeentelijke overheid kan beslissen de betaling van de belasting te vragen van de principiële heffingsplichtige en de hoofdelijke heffingsplichtige zonder een volgorde van prioriteit na te leven. De hoofdelijke heffingsplichtige kan net zoals de principiële heffingsplichtige een bezwaarschrift indienen.

4. Indiening van het bezwaarschrift

Het bezwaarschrift wordt ingediend door de heffingsplichtige (of zijn vertegenwoordiger), met inbegrip van de hoofdelijke heffingsplichtige zoals bepaald in het door de gemeente-raad uitgevaardigde belastingreglement. Dat bezwaarschrift moet met reden omkleed en ondertekend zijn, op straffe van verval.

Als het gemeentelijk belastingreglement erin voorziet, overeenkomstig artikel 9, §1 laatste lid van de ordonnantie van 3 april 2014, kan het bezwaarschrift ook ingediend worden op duurzame drager. In die hypothese moeten dezelfde termijnen nageleefd worden.

5. Ontvangstbewijs

In een termijn van 15 dagen vanaf de ontvangst van het bezwaarschrift stelt het college, een schepen of een speciaal door het college aangestelde gemeentebeambte een ontvangstbewijs op. Dat laatste kan op een duurzame drager meegedeeld worden als het belastingreglement daar uitdrukkelijk in voorziet.

2 G.H., 7 juni 2007, nr 85/2007.

2.2. De eiser wordt gehoord

1. Is de gemeente verplicht de eiser te horen?

Volgens artikel 9, §4 van de ordonnantie van 3 april 2014 heeft de gemeentelijke overheid de mogelijkheid (niet de verplichting) de eiser te horen.

Als de eiser gehoord wil worden, moet hij dat proactief aanvragen bij de indiening van het bezwaarschrift.

Het college, een schepen of een speciaal door het college aangewezen gemeentebeambte meldt de datum en het tijdstip van de hoorzitting. De betrokkenen worden minstens 15 kalenderdagen voor de datum van de hoorzitting bijeengeroepen. De heffingsplichtige moet zijn aanwezigheid bevestigen minstens 7 kalenderdagen vóór de hoorzitting.

2. Proces-verbaal van de hoorzitting

Tijdens de hoorzitting wordt een verslag opgemaakt. Aangezien de administratie verplicht kan worden te bewijzen dat de eiser wel degelijk gehoord werd, wordt het aanbevolen een gedateerd en ondertekend verslag op te stellen van het feit dat de eiser gehoord werd of dat hij weigert te bevestigen dat hij gehoord werd³

In tegenstelling tot de beslissing van het college betreffende het bezwaarschrift vormt het proces-verbaal geen administratieve beslissing. Het maakt deel uit van de normale gang van de procedure. Het goede verloop van de hoorzitting houdt in dat het college te gelegener tijde ter kennis brengt van de bestuurde wat hem ten laste gelegd wordt, zodat hij zich in voorkomend geval kan laten bijstaan door een advocaat of door getuigen.

Na de hoorzitting moet het proces-verbaal ondertekend worden door de aanwezige partijen.

3. Wie is belast met de hoorzitting?

Het college verricht de hoorzitting. Toch stelt artikel 9, §4, laatste lid van de ordonnantie van 3 april 2014 dat de heffingsplichtige ook gehoord kan worden door een schepen of een lid van het gemeentepersoneel.

De aanwezigheid van de gemeenteontvanger bij de hoorzitting is uitdrukkelijk uitgesloten.

3 J. ASTAES, "Poursuites-Contentieux" in *Impôts communaux*, Vanden Broele, 2003, p. 212.

2.3. Analyse van het bezwaar door het college

Het college mag niet de wettigheid (conformiteit met de wetten, decreten, besluiten, ordonnanties) van het gemeentereglement opgesteld door de gemeenteraad, de naleving van het beginsel van gelijkheid en non-discriminatie, ... onderzoeken. Overeenkomstig artikel 159 van de Grondwet is dat een bevoegdheid van de rechter. Als de heffingsplichtige in zijn klacht de onwettigheid van het belastingreglement inroept, zal het college zich onbevoegd verklaren.

Als de klacht daarentegen betrekking heeft op de geldigheid van de heffing, kan het college geldig een uitspraak doen (bv. vraag om vrijstelling, laattijdig kohier of uitgevoerd door de verkeerde overheid).

Het college betekent zijn beslissing aan de eiser en in voorkomend geval aan diens vertegenwoordiger.

2.4. Termijn om een beslissing te nemen

Volgens artikel 9, §5 van de ordonnantie van 3 april 2014 beschikt het college over 6 maanden om te beslissen. De termijn begint te lopen vanaf de datum van de ontvangst van het bezwaarschrift.

In geval van ambtshalve heffing wordt de termijn met 3 maanden verlengd en begint hij ook te lopen bij de ontvangst van het bezwaarschrift.

De beslissing wordt betekend aan de heffingsplichtige (zijn vertegenwoordiger) en aan de gemeenteontvanger, die belast is met het beheer van de heffing (en in voorkomend geval de uitvoering van de terugbetaling).

2.5. Beroep tegen de beslissing van het college voor de rechtbank van eerste aanleg

De beslissing van het college betreffende de klacht of het gebrek aan beslissing binnen de 6 maanden, kan aangevochten worden voor de burgerlijke rechter. Volgens artikel 10 van de ordonnantie van 3 april 2014 kan beroep ingesteld worden bij de rechtbank van eerste aanleg. Het vonnis van de rechtbank van eerste aanleg is vatbaar voor verzet of beroep. Tegen het arrest van het hof van beroep kan cassatieberoep worden ingesteld.

Een gerechtelijke beroep kan ingesteld worden binnen de 3 maanden vanaf de betekening van de beslissing van het college.

Als er niets ondernomen wordt tegen de beslissing van het college, wordt die definitief.

REFERENTIES

- Rechtspraak
 - Verplichte instelling van het georganiseerd administratief beroep
 - Cass., 30 mei 2008, *F.J.F.*, 2009/93, p. 358 (*Inforum* 231776)
 - Termijn voor de indiening van een klacht
 - Cass., 12 november 2009, www.cass.be (*Inforum* 253097)
 - G.H., 19 december 2007, n° 162/2007 (*Inforum* 225803)
 - G.H., 7 juni 2007, 84/2007 (*Inforum* 221237)
 - Burg. Luxemburg, 5 maart 2014 (*Inforum* 294954).
 - Termijn om een beslissing te nemen
 - G.H., 16 november 2000, n° 114/2000 (*Inforum* 166785)
 - Verplichte bekendmaking
 - Cass., 11 februari 2011 (*Inforum* 257112)
- Rechtsleer
 - J.-P. MAGREMANNE, “Commentaire de l’ordonnance bruxelloise du 3 avril 2014 relative à l’établissement, au recouvrement et au contentieux en matière de taxes communales”, *R.F.R.L.*, 2014/3, p. 161 [commentaar bij de ordonnantie vóór de wijziging in februari 2015]
 - J.-P. MAGREMANNE, “Commentaire de l’ordonnance bruxelloise du 3 avril 2014 relative à l’établissement, au recouvrement et au contentieux en matière de taxes communales, telle que modifiée par l’ordonnance bruxelloise du 12 février 2015” *R.G.C.F.*, 2015/2, p. 85 [commentaar bij de ordonnantie na de wijziging in februari 2015]
 - J. ASTAES, “Poursuites - Contentieux”, *Impôts communaux*, collection Finances communales, Vanden Broele, 2003, p. 212
 - J.-P. MAGREMANNE & F. VAN DE GEJUCHTE, “La procédure en matière de taxes locales, Etablissement et contentieux du règlement-taxation et de la taxe”, Bruxelles, Larcier, 2004

BRULOCAFICHES – GEMEENTEBELASTINGEN EN -RETRIBUTIES

- V. SEPULCHRE, “Mémento de la fiscalité locale et régionale”, Kluwer, 2009
- B. MARCQ, “La réclamation contre les impositions communales”, *Rev. Dr. Comm.*, 2009, p. 15 (*Inforum* 237048)
- B. RUSLANOVA NIKOLOVA, “La solidarité dans les règlements-taxes communaux» (*Inforum* 245984)